

NOTAT

16. april 2009

J.nr. 2008-0003961

JAIC/AKL

Notat om reglerne i vejtransportsektoren for så vidt angår tidsmæssig tilrettelæggelse

---

I forbindelse med behandlingen i Folketingets Europaudvalg den 27. marts 2009 af forslaget om at ændre direktiv 2002/15 om tilrettelæggelse af arbejdstid for personer, der udfører mobile vejtransportaktiviteter, efterspurgte udvalget et notat om de regler på vejtransportområdet, der har med den tidsmæssige tilrettelæggelse af arbejdet at gøre, og i særdeleshed om anvendelsesområdet for nævnte direktiv og for køre- og hviletidsforordningen. I nærværende notat redegøres herfor, idet der særligt fokuseres på anvendelsen af reglerne i forhold til dels lønmodtagere og dels selvstændige i den pågældende sektor.

Køre og hviletidsforordningen

Forordningens anvendelsesområde

Af køre og hviletidsforordningens (forordning nr. 561/2006) artikel 1 fremgår det indledningsvis, at ”ved denne forordning fastsættes regler for køretid, pauser og hviletid for førere, der udfører godstransport og passagerbefordring ad vej,...”, og i artikel 2 og 3 er det nærmere angivet, hvilke former for vejtransport forordningen dækker. Således fremgår det af artikel 2, at forordningen gælder godstransport med et køretøj, der vejer mere end 3,5 ton, og gælder for personbefordring med et køretøj, der er beregnet til at befordre mindst ni personer. Artikel 3 indeholder en række konkrete undtagelser herfra, idet fx vejtransport med køretøjer, der benyttes til rutekørsel med personer på ruter med en længde på under 50 km, ikke er omfattet.

De personer, der omfattes af forordningens regler, er som anført førere på de pågældende transporter. ”Fører” er defineret i forordningens artikel 4, c), som ”enhver person, som fører et køretøj, selv om det kun er i et kort tidsrum, eller som befinder sig i et køretøj for i givet fald at kunne føre det”. Det er således uden betydning, om føreren er ansat eller selvstændig; køre- og hviletidsforordningen gælder for enhver, der er chauffør på de omfattede transporter.

Forordningens indhold

Forordningen indeholder regler om transportvirksomhedernes ansvar, aldersgrænser mv., men de centrale bestemmelser om køretid, pauser og hviletid findes alle i lovens kapitel II. Således omhandler artikel 6 daglig og ugentlig køretid, artikel 7 angår pauser i køretiden, mens artikel 8 regulerer daglig og ugentlig hviletid.

Ifølge artikel 6 må den daglige køreperiode ikke overstige 9 timer, men kan dog sættes op til 10 timer to gange om ugen. Den ugentlige køretid må ikke overstige 56 timer, og den samlede køretid inden for to på hinanden følgende uger må ikke overstige 90 timer.

I henhold til artikel 7 skal føreren holde en pause på mindst 45 minutter efter 4½ times kørsel, medmindre føreren påbegynder en hviletid. Føreren kan dog nøjes med at holde en pause på 15 minutter, hvis der holdes 30 minutter pause i køretiden på et andet tidspunkt.

Artikel 8 fastsætter, at førere skal have daglig og ugentlige hvileperioder. Den almindelige daglige hviletid er på mindst 11 timer, men der kan dog i et vist omfang tages reduceret daglig hviletid på 9 timer. Den ugentlige hviletid er på 24 timer i forlængelse af en daglig hviletid, mens en reduceret ugentlig hviletid er på mindst 24 timer. I løbet af to uger skal en fører tage mindst en regulær ugentlig hviletid og en reduceret ugentlig hviletid.

Håndhævelsen af forordningen

Forordningens kapitel V omhandler kontrol og sanktioner, herunder samarbejde mellem medlemsstaterne i den henseende. I Danmark hører køre- og hviletidsforordningen under Justitsministeriets ressort, idet Rigspolitiet forestår den løbende kontrol på vejene. For så vidt angår de praktiske muligheder for at kontrollere køretid og pauser heri (køreskiver mv.) henvises til Forordning nr. 3821/85 og eventuelt til Rigspolitiet.

Direktiv 2002/15 (arbejdstid i vejtransportsektoren/"mobil vejtransport")

Direktivets anvendelsesområde

Direktiv 2002/15 gælder for lønmodtagere, der deltager i transporter, der er omfattet af køre- og hviletidsforordningen. Det fremgår af artikel 2, stk. 1, indledningsvis. I nævnte stykke angives herefter, at direktivet fra den 23. marts 2009 også finder anvendelse på selvstændige chauffører, idet Kommissionen dog inden da skal fremsætte et forslag om, hvordan dette skal praktiseres i relation til visse chauffører eller at selvstændige chauffører ikke omfattes af direktivet.

Direktivets indhold

Direktiv 2002/15 indeholder bestemmelser om maksimal ugentlig arbejdstid, pauser i arbejdstiden, hviletid og natarbejde samt herudover om blandt andet registrering af arbejdstiden.

Med hensyn til hviletid henvises i direktivet til forordningens bestemmelser herom, jf. ovenfor.

I relation til maksimal ugentlig arbejdstid, der er 48 timer i gennemsnit over en firemåneders periode, er det fastsat, at arbejde for andre arbejdsgivere skal medregnes. Lønmodtagerne skal skriftligt aflægge regnskab for arbejde udført for andre arbejdsgivere, så det kan sikres, at der ikke arbejdes ud over det tilladte.

Vedrørende pauser fastsættes i artikel 5, at der ikke må arbejdes mere end 6 timer uden en pause. Denne skal være på mindst 30 minutter, hvis den samlede arbejdstid er på mellem 6 og 9 timer, og på mindst 45 minutter, hvis den samlede arbejdstid er på mere end 9 timer. Forordningens bestemmelser om pauser i køretiden skal dog under alle omstændigheder overholdes.

For så vidt angår natarbejde fastsættes, at den daglige arbejdstid ikke må overstige 10 timer pr. døgn, hvis der udføres natarbejde.

Håndhævelsen af direktivet

I Danmark vil de i direktivet angivne rettigheder kunne være sikret lønmodtagerne ved kollektiv overenskomst, og i så fald sker håndhævelsen heraf fagretligt. Hvis lønmodtagerne ikke er sikret direktivets rettigheder ved kollektiv overenskomst, vil de i henhold til implementeringsloven (lov nr. 395 af 1.juni 2005) kunne tilkendes en godtgørelse, hvis deres rettigheder i medfør af loven krænkes. Dog straffes overtrædelse af lovens § 3, stk. 3 og 4, om registrering af arbejdstiden mv. med bøder, og det er således politiet, der håndhæver disse bestemmelser.

Ovennævnte implementeringslov gælder alene for lønmodtagere. Der findes ikke i dag lovgivning om selvstændiges arbejdstid.

Ændringsdirektivforslaget

Kommissionens forslag om at ændre direktiv 2002/15 går blandt andet ud på, at selvstændige ikke skal omfattes af direktivets arbejdstidsregler. Kommissionen har begrundet dette med, at det ikke kan lade sig gøre at håndhæve reglerne i relation til selvstændige.

Det kan i den forbindelse anføres, at det forhold, at der er en lønmodtagerpart og en arbejdsgiverpart, i sig selv udgør en form for kontrol. Men den selvstændige har jo ikke en modpart, der kan gøre sine rettigheder gældende; den selvstændige er både berettiget og forpligtet, og det nødvendiggør overvågning udefra, hvis der skal finde kontrol sted.

Sammenfatning

Reglerne om køretid (herunder pauser heri og hvil herfra) gælder såvel for ansatte som for selvstændige. Det er muligt at håndhæve disse regler ved hjælp af visse tekniske hjælpemidler (køreskiver) og kontrol på vejene.

Reglerne om arbejdstid (herunder pauser, hvil, natarbejde mv.) gælder i dag alene for lønmodtagere. Hvis det skal sikres, at en selvstændig ikke arbejder, skal denne i princippet overvåges 24 timer i døgnet alle ugens dage, da den selvstændige, som jo selv kan tilrettelægge arbejdet, ellers vil kunne arbejde uopdaget i eksempelvis dennes hjem.